Normalbelopp för existensminimum vid taxeringen 1968[1]

Löneortsgrupp	Belopp i kronor för år 3	4	5
1. Ensamstående	5.100	5.400	5.700
2. Sammanlevande makar och likställda	7.100	7.500	8.000
3. Tillägg för varje barn	840	900	960
4. Högsta existensminimibelopp vid skatteavdrag för preliminär skatt och taxering			
a) för ensamstående utan barn	6.750	6.750	6.750
b) för makar och likställda utan barn	9.000	9.000	9.000
c) för ensamstående med ett barn eller makar med ett barn	10.000	10.000	10.000
d) för ensamstående med två barn eller makar med två barn	11.000	11.000	11.000

Med uttrycket "likställda" under punkt 2 här ovan avses skattskyldiga, som, utan att vara gifta, lever tillsammans, om de tidigare varit förenade i äktenskap eller gemensamt har eller har haft barn.

Som framgår av punkt 4 här ovan kan existensminimibelopp inte överstiga summan av ortsavdrag (2.250 resp. 4.500 kronor) och högsta belopp för extra avdrag enligt 50 § 2 mom. tredje stycket kommunalskattelagen (4.500 kronor och därutöver tillägg med 1.000 kronor för varje oförsörjt barn).

Normalbelopp har angivits för olika ortsgrupper. Härvid gäller samma ortsgruppsindelning som tillämpas i det allmänna avlöningsavtalet för statliga och vissa andra tjänstemän. — — — — —

Anvisningar angående tillämpningen av de av centrala folkbokförings- och uppbördsnämnden fastställda normalbeloppen för existensminimum.

A. *Förutsättningarna för medgivande av extra avdrag på grund av att den skattskyldiges inkomst understiger hans existensminimum.*

För att befrielse från eller nedsättning av skatteavdrag för *preliminär* skatt skall kunna beviljas kräves jämlikt 41 § uppbördsförordningen att den skattskyldiges

[1] Tabellen samt följande anvisningar (transumerade) är hämtade från Centrala folkbokförings- och uppbördsnämndens den 2 november 1966 utfärdade anvisningar till ledning vid bestämmande av existensminimum i det särskilda fallet under beskattningsåret 1967. — För beskattningsåret 1968 har nämnden utfärdat nya anvisningar den 8 november 1967.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-17 18:31:16

skatteförmåga är nedsatt på grund av nedsatt arbetsförmåga, långvarig oförvållad arbetslöshet, stor försörjningsbörda eller annan därmed jämförlig omständighet. *Befrielse från skatteavdrag kan således icke medgivas enbart av den anledningen att inkomsten är låg.*

Beträffande kvarstående skatt gäller att befrielse från eller nedsättning av skatteavdrag för sådan skatt kan medgivas även om nedsatt arbetsförmåga, långvarig oförvållad arbetslöshet, stor försörjningsbörda eller annan därmed jämförlig omständighet icke föreligger. Härom hänvisas till andra stycket av anvisningarna till 41 § uppbördsförordningen.

Angående extra avdrag vid *taxering* till kommunal och statlig inkomstskatt stadgas i 50 § 2 mom. kommunalskattelagen jämte anvisningar och i 9 § 2 mom. förordningen om statlig inkomstskatt.

1. *Nedsatt arbetsförmåga.*

— — — — — — — — — — — — — —

Om arbetsförmågan uppgives vara nedsatt av psykisk orsak såsom missanpassning eller arbetsskygghet, torde försiktighet böra iakttagas vid prövning av ansökningen så att skattelättnad icke beredes arbetstagare med normal arbetsförmåga, som medvetet begränsar sin arbetsprestation i sådan omfattning att inkomsten av arbetet täcker allenast vad han behöver för sina levnadskostnader exklusive skatteutgifterna.

2. *Långvarig oförvållad arbetslöshet.*

I regel torde arbetslöshet få betecknas som långvarig, om densamma varar tre eller fyra månader i omedelbar eller i huvudsak obruten följd.

3. *Stor försörjningsbörda.*

Det torde i allmänhet få förutsättas att skattskyldig, som har att försörja tre eller flera barn, har stor försörjningsbörda. Är skattskyldig ensamstående och huvudsakligen sysselsatt i förvärvsarbete, torde försörjningsbördan kunna anses stor redan om två barn utan egen inkomst och utan möjlighet att lämna effektiv hjälp i hemmet förefinnes. Stor försörjningsbörda kan även föreligga för ensamstående med endast ett barn, där detta barn är i behov av ständig tillsyn och vård.

Stor försörjningsbörda kan föreligga även emot andra än barn, exempelvis syskon utan inkomst (se härom vidare under punkt 4 nedan).

4. *Annan därmed jämförlig omständighet.*

I 50 § 2 mom. kommunalskattelagen stadgas, att vid taxering extra avdrag må medgivas om skattskyldigs skatteförmåga under beskattningsåret varit väsentligen nedsatt till följd av långvarig sjukdom, olyckshändelse, ålderdom, underhåll av andra närstående än barn, för vilka den skattskyldige ägt tillgodonjuta allmänt barnbidrag, eller annan därmed jämförlig omständighet.

Befrielse från eller nedsättning av skatteavdrag kan ifrågakomma i alla sådana fall där extra avdrag för nedsatt skatteförmåga vid taxering kan medgivas.

5. *Blandade fall.*

Skattskyldig kan självfallet som skäl att erhålla befrielse från eller nedsättning av skatteavdrag åberopa flera orsaker, av vilka en kan falla under en av punkterna här ovan och en under en annan. Den

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-17 18:31:16

lokala skattemyndigheten har då att bedöma den inverkan på skatteförmågan, som må föreligga genom de samverkande omständigheterna. Som exempel må anföras, att såväl nedsatt arbetsförmåga som stor försörjningsbörda kan åberopas på en gång. Även om i ett sådant fall ingendera av de anförda orsakerna ensam skulle kunna motivera befrielse eller nedsättning, kan de tillsammans utgöra tillräcklig grund härför.

B. *Normalbeloppen.*

1. Jämlikt punkt 1 av anvisningarna till 50 § kommunalskattelagen är normalbeloppen för existensminimum i första hand avsedda för skattskyldiga, vilkas inkomst huvudsakligen härflutit av förvärvskällan tjänst.

2. Normalbeloppen avser *dels* ensamstående skattskyldiga och *dels* sammanlevande äkta makar och likställda. Tillägg för barn avser båda kategorierna. Om två skattskyldiga, som ur taxeringssynpunkt är att betrakta som ensamstående, sammanlever med gemensamt hushåll, skall för dem tillämpas det normalbelopp, som gäller för äkta makar.

3. I normalbeloppen beräknas bostad ingå med 1.740 kronor (ett rum och kök med uppvärmning) för ensamstående utan barn eller med ett barn samt för makar och likställda utan barn.

Återstående del av normalbeloppen avser andra utgifter såsom för kost, kläder, tvätt, hygien, gas, elektricitet, fackföreningsavgifter, andra nödvändiga medlemsavgifter samt smärre utgifter för tillfälliga behov.

Beträffande frågan om såväl höjning som sänkning av normalbeloppen med hänsyn till den faktiska hyreskostnaden hänvisas till vad därom anförts nedan under avdelning D punkt 1.

C. *Beräkning av den skattskyldiges inkomster.*

1. Bestämmelser härom finns meddelade i anvisningarna till 50 § kommunalskattelagen.

2. Jämlikt punkt 1 av anvisningarna till 50 § kommunalskattelagen medräknas icke barnbidrag. Socialhjälp bör icke heller medräknas. Ersättning från försäkringskassa, sjukpenning vid yrkesskada eller ersättning på grund av arbetslöshetsförsäkring ävensom uppburna underhållsbidrag för barn och bidragsförskott och andra liknande icke skattepliktiga intäkter skall däremot medräknas.

3. Vid bestämmande av den inkomst, som skall jämföras med existensminimum, må från bruttoinkomsten avdrag ske endast för *nödiga* utgifter för inkomstens förvärvande t. ex. för resor till och från arbetet; avdrag får icke göras för gäldräntor eller för livförsäkringspremier, fackföreningsavgifter eller därmed likställda utgifter.

D. *Avvikelser från normalbeloppen.*

1. Beträffande det i normalbeloppen ingående värdet av bostad erinras om att i det enskilda fallet existensminimum må höjas eller sänkas i anslutning till den faktiska hyresutgifter under förutsättning, att bostaden inte anses vara för stor. Utgångspunkt bör därvid vara att som normal bostad som regel anses för ensamstående utan barn eller med ett barn samt för makar och likställda utan barn ett rum och kök. För familj bestående av tre eller fyra personer bör som normal bostad godtagas lägenhet om två rum och kök.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-17 18:31:16

För större familj må större bostad godtagas som normal. Anses bostaden onormalt stor, skall existensminimibeloppen fastställas efter kostnaden för bostad av normal storlek. Är bostaden större än "normal" men hyran så låg att "normal" bostad icke kan erhållas för lägre belopp, må undantagsvis även i sådant fall existensminimum fastställas med ledning av den faktiska hyran. Det må även påpekas, att det vid skatteavdrag förbehållna beloppet *tillfälligt* kan höjas över existensminimum, så att den skattskyldige erhåller rådrum att nedbringa hyreskostnaden genom att hyra ut en del av bostaden.

2. Måste skattskyldig eller hans maka eller hemmavarande minderårigt barn enligt läkarintyg föra särskild diet, medförande extra utgifter för kost, bör tillägg till normalbeloppet göras i skälig omfattning.

3. Om skattskyldiga, som åtnjuter fritt vivre, såsom hemmasöner, hemmadöttrar eller hembiträden, i undantagsfall befinnes böra få extra avdrag för nedsatt skatteförmåga på grund av existensminimum, bör som normalbelopp anses de i skattetabellerna angivna värdena för fritt vivre med tillägg av skäligt belopp för vissa nödiga utgifter.

4. Beträffande avvikelser från normalbeloppen hänvisas i övrigt till anvisningarna till 50 § kommunalskattelagen. Av vikt är att alla de förhållanden blir beaktade, vilka kan inverka på storleken av existensminimum i det enskilda fallet.

E. *Vid skatteavdrag förbehållet belopp.*

— — — — — — — — — — — — — —

2. Om två makar eller likställda båda åtnjuter inkomst, bör det belopp, som förbehålles envar av dem, regelmässigt fördelas lika mellan makarna. I den mån normalbelopp icke kan utnyttjas av den ena maken bör det tillgodoräknas den andra maken. I enlighet med vad som anförts under punkt B 2 här ovan skall detta jämväl som regel gälla beträffande två skattskyldiga, vilka ur taxeringssynpunkt är att betrakta som ensamstående, därest de sammanlever med gemensamt hushåll.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-17 18:31:16

Sammanställning över vissa allmänna avdrag samt ortsavdrag vid 1968 års taxering.

(Tabellen är hämtad från professor Muténs skrift Familjebeskattningen och har till 1968 års tax. omredigerats av förf.)

	Ogift[1] utan hemmavarande barn under 18 år (f. 2/11 1949–1/11 1967)	Ogift[1] med hemmavarande barn under 16 år (f. 2/11 1951–1/11 1967)	Ogift[1] med hemmavarande barn mellan 16 och 18 år (f. 2/11 1949–1/11 1951)	Gift[1] som inte samtaxeras med sin make och haft hemmavarande barn under 16 år (f. 2/11 1951–1/11 1967)	Gift[1] som inte samtaxeras med sin make och haft hemmavarande barn mellan 16 och 18 år (f. 2/11 1949–1/11 1951)	Gift[1] man som samtaxeras med hustrun och saknat hemmavarande barn under 16 år (f. 2/11 1951–1/11 1967)	Gift[1] man som samtaxeras med hustrun och haft hemmavarande barn under 16 år (f. 2/11 1951–1/11 1967)	Gift[1] kvinna som samtaxeras med mannen och saknat hemmavarande barn under 16 år (f. 2/11 1951–1/11 1967)	Gift[1] kvinna som samtaxeras med mannen och haft hemmavarande barn under 16 år (f. 2/11 1951–1/11 1967)
Utskyldsavdrag enl. schablonberäkning	2.250	4.500	4.500	2.250	2.250	Makarna gemensamt 4.500			
Avdrag för obl. avgift till allmän sjukförsäkring, avgiftsbeloppet dock lägst	min. 150	min. 150	min. 150	min. 150	min. 150	Makarna gemensamt min. 300			
Avdrag för försäkringspremier	max. 250	max. 500	max. 500	max. 250	max. 250	Makarna gemensamt max. 500			
Avdrag för underhåll av icke hemmavarande barn under 16 år (skall styrkas med intyg av barnavårdsnämnd, barnavårdsman eller kommunal förtroendeman)	max. 1.000/barn	max. 1.000/barn	max. 1.000/barn	max. 1.000/barn	max. 1.000/barn	max. 1.000/barn	max. 1.000/barn	max. 1.000/barn	max. 1.000/barn
Förvärvsavdrag[4] avseende inkomst av rörelse[5] eller eget arbete	—	300+25 % av inkomsten, dock sammanlagt max. 3.000	—	300+25 % av inkomsten, dock sammanlagt max. 3.000	—	—	—[6]	300	300+25 % av inkomsten, dock sammanlagt max. 3.000
Förvärvsavdrag[4] avseende inkomst av jordbruksfastighet	—	300+25 % av inkomsten, dock sammanlagt max. 3.000	—	300+25 % av inkomsten, dock sammanlagt max. 3.000	—	—	—[6]	300[2]	1.000[3]
Förvärvsavdrag tillkommande[4] gift man med inkomst av jordbruksfastighet eller rörelse	—	—	—	—	—	300[2]	1.000[3]	—	—
Ortsavdrag	2.250	4.500	4.500	4.500	4.500	Makarna gemensamt 4.500			

1 Med ogift jämställes änka, änkling, frånskild och sådan gift skattskyldig, som ingått äktenskap under beskattningsåret. För sådan gift skattskyldig, som inte samtaxeras med sin make och som inte haft barn under 18 år, gäller samma regler som för barnlös ogift. Med gifta skattskyldiga likställes skattskyldiga som utan att vara gifta sammanlevt under större delen av beskattningsåret, om de tidigare varit gifta med varandra eller har eller haft gemensamt barn. Sistnämnda regel tillämpas dock inte för det beskattningsår, under vilket det förhållande inträtt, som motiverar behandlingen som gift skattskyldig. För makar, som levt tillsammans, tillämpas reglerna för gift skattskyldig även för år, varunder make avlidit. Änkling med hemmavarande barn är dock berättigad till förvärvsavdrag enligt reglerna för ogift, om hustrun avlidit före 1/7 1967.

2 En förutsättning är, att hustrun utfört arbete i förvärvskällan för minst 300 kronors värde.

3 En förutsättning är, att hustruns arbete i förvärvskällan motsvarat minst 300 kronors värde. Avdrag får ej åtnjutas med högre belopp än värdet av hustruns arbete i förvärvskällan.

4 *Maximibelopp:* Förvärvsavdrag får för makar gemensamt eller för ensamstående skattskyldig inte uppgå till högre belopp än sammanlagt det högsta av samtidigt ifrågakommande maximibelopp. Förvärvsavdraget får aldrig överstiga inkomsten i förvärvskällan eller av arbetet, i förekommande fall efter avdrag för omkostnader och — vid kommunalskattetaxeringen — garantibelopp i förvärvskällan.

5 En förutsättning är, att den skattskydige varit verksam i rörelsen i ej blott ringa omfattning.

6 Obs. att änkling, vars hustru avlidit under beskattningsåret, visserligen samtaxeras, om makarna sammanlevat, men likväl, om dödsfallet inträffat före 1/7 1967, äger samma rätt till förvärvsavdrag som ogift.

Ökade levnadskostnader

Till förtydligande av Riksskattenämndens anvisningar i fråga om avdrag för ökade levnadskostnader lämnas här en schematisk uppställning på olika fall, där avdrag för fördyrade levnadskostnader kan bli aktuellt. — Upprättad av landskamreraren Seth Manhem.

Snedstreckade områden = den vanliga verksamhetsorten - avdragsrätt saknas.
Ej streckade (vita) områden = utom vanliga verksamhetsorten - avdragsrätt föreligger.
Cirkelrund linje = verksamhetsort, begränsad av 10 km vägavstånd.
Kantskrafferat område = tätort.

1a) Särskilt tjänsteställe och bostad närbelägna:

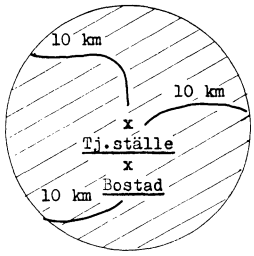

1b) Särskilt tjänsteställe och bostad belägna på längre avstånd från varandra:

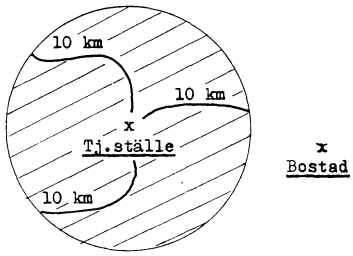

2) Särskilt tjänsteställe och bostad på längre avstånd från varandra inom tätort:

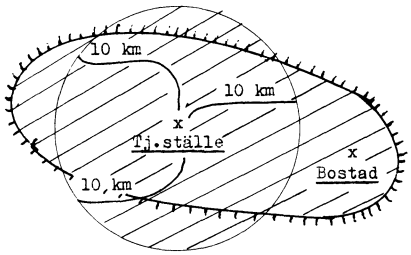

3) Särskilt tjänsteställe och bostad belägna inom olika tätorter:

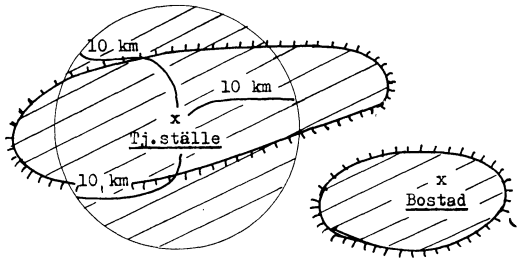

4) Särskilt tjänsteställe saknas:

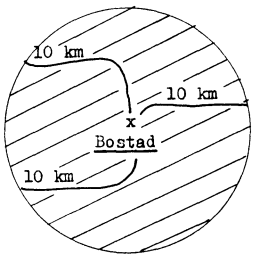

5) Särskilt tjänsteställe saknas. Bostaden belägen inom tätort:

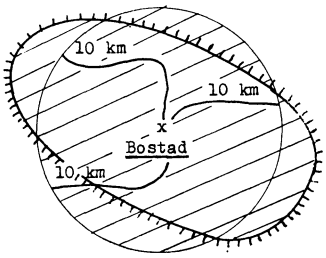

6) Särskilt tjänsteställe saknas. Bostaden belägen i närheten av tätort:

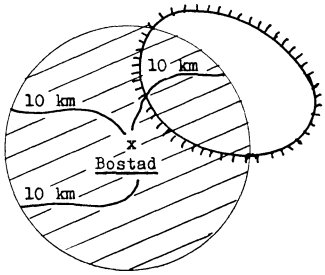

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-17 18:31:16